

Podkarpacki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

Wyniki planowania odmian w doświadczeniach porejestrowych w województwie podkarpackim

Rzepak jary 2025

mgr Mirosław Helowicz
Dyrektor SDOO Przecław

Stacja Koordynująca PDO w województwie podkarpackim
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu
39 – 320 Przecław
tel. 17 5813194

Opracował:
mgr inż. Maciej Hołowacz

*Informacja zawiera wyniki plonowania odmian w doświadczeniach prowadzonych w województwie podkarpackim w ramach
Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego.
Kolejność odmian przyjęto według grup (odmiany populacyjne i odmiany mieszańcowe)*

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa
F₁ – odmiana mieszańcowa
Wzorzec – średnia plonowania wszystkich badanych odmian
CCA – Odmiana z Katalogu Unijnego
kk- odmiana tolerancyjna na kiłę

Publikacja chroniona prawem wydawcy; każda reprodukcja całości lub jej części wymaga zgody wydawcy

Wydawca: SDOO Przecław
druk: SDOO Przecław

Uwagi ogólne

Rzepak jary jest jedną z odmian rzepaku, rośliny należącej do rodziny kapustnych. W odróżnieniu od rzepaku ozimego, który wysiewany jest jesienią, rzepak jary sieje się wiosną. Dzięki temu jego okres wegetacji jest krótszy – wynosi zwykle od 100 do 120 dni. Roślina osiąga wysokość od 80 do 150 centymetrów, ma silnie rozgałęzioną łodygę i duże, jasnozielone liście, które dobrze magazynują składniki odżywcze niezbędne do wzrostu. Kwiaty rzepaku jarego są żółte i zebrane w grona, a ich nektar jest ważnym źródłem pożywienia dla pszczoł. Rzepak jary jest rośliną ciepłolubną i wymaga żyznych, dobrze przepuszczalnych gleb, najlepiej o odczynie lekko kwaśnym lub obojętnym. Najczęściej wysiewa się go w marcu lub kwietniu, gdy ustąpią przymrozki. Do wzrostu potrzebuje odpowiedniej ilości wody, zwłaszcza w okresie kwitnienia i formowania nasion. Ze względu na krótki okres wegetacji, zbiory rzepaku jarego przypadają już w lipcu lub sierpniu. W porównaniu do rzepaku ozimego, rzepak jary jest mniej odporny na choroby i wymaga częstszej ochrony chemicznej lub biologicznej przed szkodnikami. Znaczenie rzepaku jarego w rolnictwie i gospodarce jest bardzo duże. Po pierwsze, jest on rośliną oleistą – jego nasiona zawierają od 40 do 45% wartościowego oleju roślinnego, który wykorzystuje się w przemyśle spożywczym, kosmetycznym i bio-paliwowym. Olej rzepakowy charakteryzuje się korzystnym składem kwasów tłuszczowych, w tym dużą zawartością kwasów jednonienasyconych i nienasyconych. Po drugie, rzepak jary pełni funkcję rośliny poplonowej – wzbogaca glebę w materię organiczną i ogranicza rozwój chwastów, dzięki czemu poprawia strukturę gleby i jej żyzność. Ponadto jego kwiaty są cennym źródłem nektaru dla pszczoł, wspierając tym samym produkcję miodu i bioróżnorodność w środowisku. Uprawa rzepaku jarego wymaga jednak starannego planowania. Należy zwrócić uwagę na dobór odmiany odpowiedniej do lokalnych warunków klimatycznych, właściwe nawożenie, odpowiednią głębokość siewu oraz ochronę roślin przed chorobami: zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych. Rzepak jary jest atakowany przez wiele szkodników tj. pchełka rzepakowa, chowacz brukwiaczek, pryszczarek kapustnik, słodyszek rzepakowy. Dzięki odpowiedniej pielęgnacji możliwe jest uzyskanie wysokich i jakościowych plonów, które są korzystne zarówno dla rolnika, jak i dla przemysłu przetwórczego. Rzepak jary jest rośliną wszechstronną i wartościową. Jego szybka wegetacja, wysoka zawartość oleju oraz funkcja poprawiająca, jakość gleby sprawiają, że jest chętnie uprawiany w wielu regionach kraju. Zarówno dla rolnictwa, przemysłu, jak i dla środowiska naturalnego, rzepak jary stanowi roślinę o dużym znaczeniu gospodarczym i ekologicznym.

Tabela 1. **Rzepak jary.** Odmiany badane. Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana		Rok wpisania do K R. Odmian w Polsce	Rok wpisania do LOZ	Kod kraju pochodzenia	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce.
Odmiany populacyjne						
1	Gustaw		2020		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o., Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL 99-307 Strzelce
2	Fantom		2021		PL	
3	Laur		2022	2025	PL	
Odmiany mieszańcowe						
4	Lumen	F1	2016	2018	DE	NPZ Polska sp. z o.o., Grabonóg 76 A, PL -63-820 Piaski
5	Lakritz	F1	2020	2023	DE	
6	Invigor 305 PS	F1	2024		US	BASF Polska sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 142 b, PL – 02-305 Warszawa
7	Crazy CL	F1	2025			NPZ Polska sp. z o.o., Grabonóg 76 A, PL -63-820 Piaski
8	Invigor 400 CL PS	F1	2025		US	BASF Polska sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 142 b, PL – 02-305 Warszawa
9	Lagoon	F1	CCA			NPZ Polska sp. z o.o., Grabonóg 76 A, PL -63-820 Piaski

F₁ – odmiana mieszańcowa.

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa podkarpackiego w 2024 roku

Kol. 2: KR - Krajowy rejestr, CCA-Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 2. **Rzepak jary**. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2025.

Miejscowość		ZDOO Skołoszów	ZDOO Nowy Lubliniec
Powiat		Jarosław	Lubaczów
Kompleks rolniczej przydatności gleby		II	IV B
Klasa bonitacyjna gleby		II a	IV b
pH gleby w KCl		6,1	6,8
Przedplon		Pszenica ozima	Jęczmień jary
Data siewu		04.04.2025	28.03.2025
Obsada nasion		100	100
Data zbioru		18.08.2025	19.08.2025
Nawożenie mineralne			
N	(kg/ha)	100	72
P₂O₅	(kg/ha)	60	40
K₂O	(kg/ha)	90	60
SO₃	(kg/ha)	21	29
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowymi	(l/ha)	Nie stosowano	Plonvit rzepak -1,5 l
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna	(nazwa)	Zaprawiono centralnie	
Herbicyd	(nazwa, dawka/ha)	Metazanex 500 SC – 2,0 l Command 480 EC -0,15 l	Metazanex 500 SC – 2,0 l Command 480 EC -0,2 l
Insektycyd	(nazwa, dawka/ha)	Carnadine 200 SL – 0,25 l Mospilan 20 SP – 0,125 kg x2 Sivanto Energy 85 EC – 0,75 l Cyperkill Max 500 EC -0,05 l	Sivanto Energy 85 EC – 0,75 l Cyperkill Max 500 EC -0,05 l
Fungicyd	(nazwa, dawka/ha)	-	Propulse 250 SE – 1 l/ha
Inne	(nazwa, dawka/ha)	Asahi SL – 0,5 l	-
Desykacja	(nazwa, dawka/ha)	-	-

Tabela 3. **Rzepak jary**. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Cecha		Skołoszów	ZDOO Nowy Lubliniec
1	Termin kwitnienia – początek	(dzień, m-c)	05.06.2025	04.06.2025
2	Termin kwitnienia – koniec	(dzień, m-c)	21.06.2025	26.06.2025
3	Termin dojrzałości technicznej	(dzień, m-c)	23.07.2025	07.08.2025
4	Termin dojrzałości do zbioru kombajnem	(dzień, m-c)	01.08.2025	14.08.2025
5	Wysokość roślin	(cm)	127	140
6	Ocena wylegania	(skala 9 ^o)	8,2	8,0
7	Pękanie łuszczyń	(%)	0	7,8
8	Brakujące łuszczyzny	(%)	7,0	16,1
9	Porażenie przez choroby: - mączniakiem rzekomym	(skala 9 ^o)	9,0	9,0
10	- mączniakiem prawdziwym	(skala 9 ^o)	6,5	9,0
11	- czernią krzyżowych	(skala 9 ^o)	9,0	9,0
12	Wilgotność nasion przy zbiorze	(%)	13,0	8,1
	Plon nasion	(dt z ha)	28,87	18,9

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian.

Skala 9°: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4. **Rzepak jary**. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Odmiana		Skołoszów	Nowy Lubliniec	Zawartość w nasionach	
					tłuszczu % s.m.	glukozyno- lanów µM/g
Wzorzec, dt z ha			28,9	18,9		
1	Gustaw		83	81	40,3	7,4
2	Fantom		114	100	39,3	7,9
3	Laur		102	99	39,7	7,1
4	Lumen	F1	94	96	38,6	6,9
5	Lakritz	F1	109	101	36,8	8,2
6	Invigor 305 PS	F1	94	116	35,7	7,5
7	Crazy CL	F1	106	105	39,3	7,3
8	Invigor 400 CL PS	F1	98	110	34,4	6,2
9	Lagoon	CCA F1	98	93	37,8	9,3

Wzorzec: średnia wszystkich badanych odmian
Zawartość tłuszczu i glukozyolanówwg. COBORU - 2024

Tabela 5. **Rzepak jary**. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024 2023.

Lp.	Odmiana		2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
Wzorzec, dt z ha			23,9	16,9	19,9	20,4	20,2
1	Gustaw		82	85	94	84	87
2	Fantom		107	97	89	102	98
3	Laur		100	102	93	101	98
4	Lumen F1	F1	95	106	104	101	102
5	Lakritz F1	F1	105	110	107	107	107
6	Invigor 305 PS	F1	105	100		103	
7	Crazy CL	F1	105				
8	Invigor 400 CL PS	F1	104				
9	Lagoon CCA	F1	96	101		99	
Liczba doświadczeń			2	2	2	4	6

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych
F₁ – odmiana mieszańcowa

Tabela 6. **Rzepak jary**. Porażenie odmian przez czerń krzyżowych (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023-2025.

Lp	Odmiana		Liczba lat badań	Czerń krzyżowych		Mączniak prawdziwy	
				2025	2024-2025	2025	2023-2025
Wzorzec, (Skala 9°)				9,0	7,4	6,5	6,4
1	Gustaw		4	9,0	0,2	0,2	0,3
2	Fantom		4	9,0	0,0	-0,2	-0,5
3	Laur		4	9,0	0,1	-0,5	-0,5
4	Lumen F1	F1	4	9,0	0,0	0,8	0,2
5	Lakritz F1	F1	4	9,0	-0,3	-0,2	0,4
6	Invigor 305 PS	F1	2	9,0		0,2	
7	Crazy CL	F1	1	9,0		0,2	
8	Invigor 400 CL PS	F1	1	9,0		-0,2	
9	Lagoon	CCA F1	2			-0,2	
Liczba doświadczeń				2	4	2	6

Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń, w których dana choroba wystąpiła.
Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych.
F₁ – odmiana mieszańcowa.
Liczba doświadczeń dla okresu 2023-2025 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla odmian badanych dwa lata jest odpowiednio mniejsza.

Tabela 7. **Rzepak jary**. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru 2025, 2023-2025.

Tabela 2. Liczba doświadczeń, 2023-2025							
Lp.	Odmiana		L-ba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Ocena wylegania	
				2025	2023 -2025	2025	2023-2025
Wzorzec				<u>133,7</u>	<u>124,7</u>	<u>8,1</u>	<u>6,5</u>
1	Gustaw		4	0	3	-1,1	-0,2
2	Fantom		4	4	3	-0,2	0,0
3	Laur		4	-4	-2	0,1	-0,2
4	Lumen F1	F1	4	-1	-1	-0,4	0,0
5	Lakritz F1	F1	4	-3	-2	0,4	0,3
6	Invigor 305 PS	F1	2	2		0,1	
7	Crazy CL	F1	1	0		0,4	
8	Invigor 400 CL PS	F1	1	5		0,3	
9	Lagoon CCA	F1	2	-4		0,4	
Liczba doświadczeń				2	6	2	6

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych

Wyleganie: Wyniki pochodzą z jednego roku w skali 9°

F₁ – odmiana mieszańcowa

Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego Rejestru w 2025 roku wg. COBORU- LOO 2025.

Invigor 400 CL PS (d. 3EN0041) Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach mała, glukozyolanów bardzo mała. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion większa od średniej. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Rośliny średnio wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, na czerń krzyżowych dość duża.

Reprezentant: BASF Polska Spółka z o.o., Al. Jerozolimskie 142b, PL - 02-305 Warszawa

Crazy CL (d. DLE23838S25) Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion duża. Termin początku kwitnienia dość wczesny, dojrzałości technicznej średni. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnia. Odmiana o potwierdzonej odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów Plasmodiophora brassicae najczęściej występujących w Polsce, czerń krzyżowych średnia.- 25.

Reprezentant: NPZ Polska sp. z o.o., Grabonóg 76A, PL - 63-820 Piaski